

Bestuursopdracht 2020

November 2020

Het Dagelijks Bestuur heeft de opdracht gegeven om investerend en innoverend de corona-crisis uit te komen. Met deze eerste notitie nemen we de Portefeuillehouders mee in de wijze waarop deze ambitie wordt ingevuld.

Acties en planning Bestuursopdracht

Onderliggend aan de bestuursopdracht zijn er diverse acties die hier invulling aan geven. Deze acties hebben we gedefinieerd en voorzien van een planning. De mate van uitwerking van de acties verschilt: de ene actie moet geheel nieuw worden opgestart, ander acties sluiten aan bij reeds in gang gezette activiteiten. We houden daarnaast ten alle tijden onze oren en ogen open: daar waar kansen liggen in relatie tot de ambities van de opdracht pakken we die. De lijst van onderliggende acties kan dan ook gedurende het jaar worden aangevuld.

De acties volgend uit de bestuursopdracht zijn te bundelen in beleid en innovatie, anticyclisch investeringen, Zero Emissie-deal busvervoer, het revitaliseren ov-concessies en positionering.

Beleid en innovatie

Als Vervoerregio willen we vooruit lopen en sturend zijn op het gebied van mobiliteit. Hierbij hoort dat we een visie hebben op zaken die grenzen aan ons werkgebied. Het DB heeft een aantal specifieke thema's aangegeven waarop zij graag innovatief beleid ziet vanuit de Vervoerregio:

- Inclusieve Mobiliteit: In de Regioraad van december 2020 ligt de uitvoeringsagenda Inclusieve Mobiliteit voor ter besluitvorming. In navolging daarop wordt samen met gemeenten gewerkt aan een convenant Inclusieve Mobiliteit. De ambitie is om het convenant in **Q2 2021** te ondertekenen.
- Openbare ruimte en mobiliteit: Een voorstel hoe we omgaan met thema's als meervoudig ruimtegebruik, toegankelijkheid en duurzaamheid binnen onze activiteiten en projecten ligt naar verwachting in **Q2 2021** ter bespreking voor aan de Regioraad. Parallel hieraan starten we in 2021 met het toepassen in projecten.
- Duurzame hub stadslogistiek: Als Vervoerregio gaan we ons ook meer inzetten op het thema stadslogistiek.
- Spitsmijden: In het najaar van 2020 zijn met werkgevers en onderwijsinstellingen afspraken gemaakt over het spreiden van werk – en lestijden en het stimuleren van andere modaliteiten dan de auto, zoals fiets en ov. Als Vervoerregio hebben we deze afspraken uiteraard zelf ondertekend en we stimuleren onze gemeenten om hetzelfde te doen. We hebben een kwartiermaker spitsmijden aangesteld om het vervolg rond spitsmijden (nieuwe afspraken en stimuleringsprojecten) te organiseren.

Daarnaast werken we vanuit het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB) aan een pakket van concrete maatregelen die het huidige gedrag moeten bestendigen. Het uitvoeringsprogramma SBAB, inclusief maatregelen spitsmijden, ligt voor tijdens de MIRT-gesprekken op **25 november**.

Anticyclische investeren

Op basis van de eigen inzichten is een eerste analyse gedaan van projecten en projectfinanciering die naar voren gehaald kan worden. Belangrijk onderdeel van de bestuursopdracht is de inzet op een kwalitatief mobiliteitssysteem gedurende de hele dag. Daarbij hebben actieve modaliteiten zoals lopen en de fiets de voorkeur.

We staan hierbij open voor goede initiatieven vanuit de regio die aansluiten bij de visie van het bestuur. We zijn dan ook blijvend in contact met onze gemeenten om de projecten en initiatievenlijst van de Investeringsagenda Mobiliteit aan te scherpen. Zo zorgen we voor een gedragen invulling van deze ambitie. In **december 2020** ligt de herziening van de Investeringsagenda Mobiliteit voor aan de Regioraad. De projecten worden uitgevoerd in 2021 en verder.

Een beknopt inzicht in het type projecten waar het om gaat:

- **Fietsmaatregelen:** We blijven investeren in goede fietsinfrastructuur in en tussen al onze gemeenten, bijvoorbeeld door het aanleggen van metropolitane fietsroutes. Zo kan je met de (e-)fiets makkelijk en comfortabel door de regio fietsen. Daarnaast stimuleren we fietsgebruik met bijvoorbeeld het benoemen van junior fietsburgemeesters in de hele regio (november 2020) en helpen we ouderen veilig op de fiets te stappen met het programma Doortrappen.
- **Verkeersveiligheid:** Verkeersveiligheid is een belangrijk onderwerp binnen mobiliteit: elk verkeersslachtoffer is er een te veel. Daarom investeren we de komende jaren extra in verkeersveiligheid. Samen met onze gemeenten nemen we in 2021 verkeersveiligheidsmaatregelen op straat. Daarnaast investeren we de komende jaren in verkeerseducatie en campagnes.
- **Innovatie:** We bekijken of wij onze vervoerders bij de invoering van nieuwe betaalwijzen kunnen ondersteunen en MaaS-diensten ook kunnen inzetten in het openbaar vervoer.
- **Spitscheck projecten:** Bij het anticyclisch investeren hoort niet alleen dat we méér projecten uitvoeren. We bezien de projecten binnen de Investeringsagenda ook kritisch vanuit het oplossend vermogen tijdens knelpunten veroorzaakt door de hyperspits. Opgaven die hierop zijn gericht (capaciteitsuitbreidingen, verhoogde inzet materieel, etc) worden in overleg met de gemeenten en andere partners zo mogelijk naar achteren geschoven, omdat de urgentie nu is weggevallen.

Zero-emissie deal busvervoer

De duurzaamheidsmaatregelen waarover gesproken wordt in de bestuursopdracht, ook wel de Zero-Emissie deal genoemd, worden ondergebracht in het Programma Zero Emissie. Dit programma is de verzameling van activiteiten die de Vervoerregio uitvoert om CO₂-uitstoot in onze regio terug te dringen. In de bijlage is een meer gedetailleerd voorstel te vinden hoe we vormgeven aan het thema duurzaamheid binnen de bestuursopdracht.

- **Financieringsmodellen ZE-productiemiddelen:** Er wordt gewerkt aan een startnotitie waarin de verschillende financieringsmodellen voor ze-materieel en bijbehorende zaken als infrastructuur met elkaar vergeleken worden. Daarbij onderzoeken we of slimme manieren van financieren bijdragen aan meer inzet van openbaar vervoer. Hierdoor wordt inzichtelijk welke variant voor de Vervoerregio het best past. Het financieringsmodel moet de Vervoerregio in staat stellen om versneld CO₂ te reduceren en moet kostenverlagend werken voor het ov-systeem. Die kostenverlaging kan opnieuw geïnvesteerd worden in bijvoorbeeld het voorzieningenniveau. **December 2020** verwachten we de eerste concepten te kunnen bespreken.
- **Versnelling ZE-transitie in de concessies**
 - o **Deal concessie Amsterdam:** Momenteel wordt samen met GVB en Amsterdam gesproken over de randvoorwaarden behorend bij het voorstel voor 100% bekostiging van de derde batch elektrische bussen in de concessie Amsterdam. Beide partijen hebben het voorstel enthousiast ontvangen. Besluitvorming, inclusief financieringsvoorstel en

randvoorwaarden, vindt naar verwachting plaats in **december 2020**, waarna planuitwerking en realisatie van start kan. Naar verwachting is het project in april 2022 gereed.

- **Instroom ZE-bussen in Zaanstreek en Waterland:** tegelijkertijd met het ontwikkelen van het financieringsmodel, onderzoeken we de mogelijkheid voor het vervroegd laten instromen van ZE-bussen in de concessies Zaanstreek en Waterland. Op deze manier kan er voor de aanvang van de nieuwe concessie in medio 2023 al CO₂ uitstoot gereduceerd worden. Er wordt een projectteam opgericht om dit te onderzoeken en uit te voeren. **In Q2 van 2021** moet duidelijk zijn welke mogelijkheden er zijn en kunnen voorstellen besproken en gestart worden.

Revitaliseren ov-concessies

De vervoerders worden door de corona-crisis hard getroffen. Landelijk is in het NOVB afgesproken dat er een revitaliseringsplan wordt opgesteld voor de sector. Landelijk wordt dit voorbereid en vanuit de bestuursopdracht wordt hier regionaal invulling aan gegeven. Dit doen we met het oog op nu, straks en later.

- **Nu:** Samen met de vervoerders wordt hard gewerkt aan een nieuwe dienstregeling voor 2021. Deze gaat **3 januari 2021** in. Met de nieuwe dienstregeling wordt ruimte geboden om kosten te besparen voor vervoerders, waarbij behoud van de hoogwaardigheid en inclusiviteit van het ov-netwerk bovenaan staat.
- **Straks:** Landelijk wordt gewerkt aan een transitieplan voor het ov. Dit doen we samen met onze vervoerders en andere decentrale ov autoriteiten. Als regio nemen we hier het voortouw in door o.a. uitvoering te geven aan de bestuursopdracht. Het transitieplan is naar verwachting in het voorjaar gereed. .
- **Later:** Er wordt gewerkt aan de nieuwe concessies 'Zaanstreek-Waterland 2023' en 'Amsterdam'. In 2021 worden deze, met in het achterhoofd de nieuwe inzichten en meer kennis over de reizigersontwikkelingen, weer opgepakt. Het idee is om de nieuwe concessies volgtijdelijk uit te zetten. Besluitvorming hierover volgt. De aanbestedingsstukken voor de nieuwe concessies zijn op zijn vroegst **Q3 2021** gereed.

Financiële consequenties Regiraad

Voor een soepele en snelle uitvoering van de bestuursopdracht is een goede organisatie, inclusief verzorgen van de randvoorwaarden van belang. Hiervoor zijn de volgende acties in gang gezet:

- **Financiële consequenties in beeld:** Centraal in de bestuursopdracht staat het principe van anticyclisch investeren. Hiervoor is gekeken naar de mogelijkheid om projecten en projectfinanciering naar voren te halen in de tijd en waar mogelijk ook extra financiering vanuit bijvoorbeeld het Rijk of Europa in te zetten. Dit is en wordt in de Investeringsagenda Mobiliteit verwerkt. Het leidt tot een verhoogde inzet van €30 miljoen voor 2021 waarmee we enkele grotere projecten versneld van financiële bijdragen kunnen voorzien en een reeks kleinere projecten verspreid over de regio versneld kunnen uitvoeren.
De herziening van de Investeringsagenda Mobiliteit en de 1^e Begrotingswijziging 2021 liggen op **12 december** voor aan de Regiraad.